

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/142/2008

STOSUNEK DO OPERACJI MILITARNEJ W AFGANISTANIE

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, WRZESIEŃ 2008

PRZEDRUK I ROZPOWSZECZNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
12 października 2007 roku

Stosunek społeczeństwa do zaangażowania polskich sił zbrojnych w operację NATO w Afganistanie jest wciąż negatywny. Taką sytuację obserwujemy od początku ubiegłego roku. We wrześniowym sondażu¹ blisko trzy czwarte badanych (74%) wyraża dezaprobatę udziału Polaków w tej misji, a jedna piąta (21%) go popiera. W odniesieniu do poprzedniego pomiaru, przeprowadzonego w kwietniu, nastąpił niewielki, 3-punktowy wzrost poziomu aprobaty i taki sam spadek dezaprobaty, jednak trudno się spodziewać istotnych zmian w tej kwestii. Stosunek do interwencji w Afganistanie jest raczej sceptyczny i prawdopodobnie taki już pozostanie.

Tabela 1

Czy popiera Pan(i) udział żołnierzy polskich w operacji NATO w Afganistanie czy też nie?	Wskazania respondentów według terminów badań																	
	I 2007		VI 2007		VII 2007		IX 2007		X 2007		XII 2007		II 2008		IV 2008		IX 2008	
	w procentach																	
Zdecydowanie popieram	5	20	3	17	4	18	5	22	4	19	3	14	6	22	4	18	6	21
Raczej popieram	15		14		14		17		15		11		16		14		15	
Raczej nie popieram	30	75	30	78	27	77	32	72	26	77	22	83	30	73	31	77	27	74
Zdecydowanie nie popieram	45		48		50		40		51		61		43		46		47	
Trudno powiedzieć	5		5		5		6		4		3		5		5		5	

Poparcie dla udziału Polaków w misji afgańskiej relatywnie częściej notujemy wśród najmłodszych badanych (w wieku od 18 do 24 lat), spośród których co trzeci wyraża aprobatę (34%), a także wśród uczniów i studentów (38%). Ponadto udział w tej operacji stosunkowo

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (220) zrealizowano w dniach 5–9 września 2008 roku na liczącej 1070 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

częściej popierają takie grupy społeczno-zawodowe, jak pracownicy fizyczno-umysłowi oraz kadra kierownicza, inteligencja, natomiast zdecydowanie rzadziej – rolnicy i bierni zawodowo emeryci oraz gospodynie domowe (zob. tabele aneksowe).

Postrzeganie militarnego udziału Polski w misji afgańskiej jest w pewnym stopniu kształtowane przez deklarowany poziom zainteresowania polityką. Ludzie w dużym stopniu nią zainteresowani częściej popierają uczestnictwo Polski w natowskiej operacji niż ci, którzy mniej uważnie śledzą aktualne wydarzenia.

Tabela 2

Zainteresowanie polityką	Czy popiera Pan(i) udział żołnierzy polskich w operacji NATO w Afganistanie czy też nie?		
	Popieram	Nie popieram	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Duże*	30	69	1
Średnie	23	72	5
Małe	16	77	7
Brak zainteresowania	18	74	9
* Połączono odpowiedzi „bardzo duże” i „duże” ze względu na niewielką liczebność grupy, która deklarowała bardzo duże zainteresowanie polityką			

Opinie na ten temat są w istotny sposób zróżnicowane przez deklarowane poglądy polityczne. Ankietowani utożsamiający się z prawicą zauważalnie częściej niż mający lewicowe i centrowe przekonania polityczne popierają uczestnictwo Polski w tej operacji.

Badani, którzy nie mają reprezentacji na scenie politycznej, częściej niż zwolennicy największych partii są przeciwni udziałowi Polaków w afgańskiej misji. Podobnie wysoki poziom sprzeciwu obserwujemy jeszcze w potencjalnym elektoracie SLD. Natomiast głosy aprobaty pojawiają się częściej wśród tych, którzy w najbliższych wyborach zagłosowaliby na PO.

Tabela 3

Potencjalne elektoraty	Czy popiera Pan(i) udział żołnierzy polskich w operacji NATO w Afganistanie czy też nie?		
	Popieram	Nie popieram	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	33	64	3
PiS	29	67	4
PSL*	25	66	9
SLD*	16	82	2
Niezdecydowani	12	81	7
Niezamierzający głosować	15	79	6
* Dane dotyczące potencjalnych wyborców SLD oraz PSL należy traktować ostrożnie ze względu na ich niewielką liczebność w badanej próbie			

Większość społeczeństwa jest sceptyczna, jeśli chodzi o realizację założeń operacji NATO w Afganistanie. Tylko niespełna co piąty Polak (19%) sądzi, że operacja ta przyczyni się do zaprowadzenia pokoju w tym kraju, podczas gdy blisko dwie trzecie (65%) ma co do tego wątpliwości. W bieżącym roku opinie w tej kwestii są bardzo stabilne.

Tabela 4

Czy uważa Pan(i), że operacja NATO w Afganistanie przyczyni się do zapanowania pokoju w tym kraju czy też nie?*	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VI 2007		VII 2007		IX 2007		X 2007		II 2008		IV 2008		IX 2008	
	w procentach													
Zdecydowanie tak	2	16	2	16	3	21	2	17	3	20	3	18	2	19
Raczej tak	14		14		18		15		17		15		17	
Raczej nie	44	71	38	69	38	61	39	73	41	65	42	67	35	65
Zdecydowanie nie	27		31		23		34		24		25		30	
Trudno powiedzieć	13		15		18		10		15		15		16	

* Od czerwca do września 2007 pytanie zadawano w następującym brzmieniu: „Czy uważa Pan(i), że operacja militarna NATO w Afganistanie przyczyni się do zapanowania pokoju w tym kraju?”

W pokojowe następstwa misji w Afganistanie relatywnie częściej wierzą najmłodszy ankietowani, uczniowie i studenci, częściej też badani deklarujący prawicowe poglądy polityczne.

Optymistyczne spojrzenie na skutki operacji w Afganistanie przekłada się na większe poparcie dla udziału Polaków w tym przedsięwzięciu. Ponad połowa respondentów, którzy są przekonani, że obecność sił NATO przyczyni się do zaprowadzenia pokoju w tym kraju, aprobuje uczestniczenie polskich żołnierzy w tej operacji. Natomiast wśród osób, które wątpią w pokojowe następstwa tych działań, prawie powszechny jest brak poparcia dla udziału w nich Polaków.

Tabela 5

Czy uważa Pan(i), że operacja NATO w Afganistanie przyczyni się do zapanowania pokoju w tym kraju czy też nie?	Czy popiera Pan(i) udział żołnierzy polskich w operacji NATO w Afganistanie czy też nie?		
	Popieram	Nie popieram	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	58	36	6
Nie	12	87	1
Trudno powiedzieć	15	64	21

Poczucie zagrożenia atakami terrorystycznymi, które mogą być sprowokowane zaangażowaniem Polski w operację NATO, ma podobny zasięg jak w kwietniu tego roku; należy jednak zaznaczyć, że w poprzednich sondażach pytaliśmy o zagrożenie terroryzmem związane zarówno z misją afgańską, jak i iracką. Z wrześniowego pomiaru wynika, że trzy piąte badanych (60%) obawia się ataku terrorystów wiążąc misję w Afganistanie z takimi konsekwencjami, co trzeci (33%) zaś nie przypisuje jej tego typu następstw.

Tabela 6

Czy obawia się Pan(i), że udział polskich żołnierzy w operacji militarnej w Afganistanie może spowodować ataki terrorystyczne fundamentalistów muzułmańskich w naszym kraju?	Wskazania respondentów według terminów badań					
	XI 2007*		IV 2008*		IX 2008	
	w procentach					
Nie obawiam się	7	27	5	33	9	33
Raczej się nie obawiam	20		28		24	
Raczej się obawiam	48	65	45	57	48	60
Bardzo się obawiam	17		12		12	
Trudno powiedzieć	8		10		7	

* W oznaczonych badaniach zadawane pytanie odnosiło się również do misji irackiej

Brak obaw charakteryzuje stosunkowo częściej najmłodszych respondentów, uczniów i studentów, mieszkańców największych miast, osoby z wyższym wykształceniem, kadre kierowniczą i inteligencję, ludzi znajdujących się w najlepszej sytuacji materialnej. Badani o poglądach prawicowych częściej niż ankietowani o przekonaniach lewicowych czy centrowych twierdzą, że nie wiążą z tą operacją wojskową zagrożenia atakami terrorystycznymi.

Zarówno respondenci żywiący obawy przed takimi następstwami afgańskiej operacji jak i ci, którzy nie przypisują jej negatywnych skutków, są w większości przeciwni udziałowi w niej polskich żołnierzy, z taką jednak różnicą, że w drugiej grupie poziom dezaprobaty jest znacznie wyższy.

Tabela 7

Czy obawia się Pan(i), że udział polskich żołnierzy w operacjach militarnych w Iraku i Afganistanie może spowodować ataki terrorystyczne fundamentalistów muzułmańskich w naszym kraju?	Czy popiera Pan(i) udział żołnierzy polskich w operacji NATO w Afganistanie czy też nie?		
	Popieram	Nie popieram	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Nie obawiam się	35	60	5
Obawiam się	14	82	4
Trudno powiedzieć	11	59	30

Mając więc dwa punkty odniesienia: z jednej strony zagrożenie terroryzmem, z drugiej zaś wiarę w powodzenie misji militarnej w Afganistanie, widzimy, że większy wpływ na przychylny stosunek do udziału Polaków w tym przedsięwzięciu ma przekonanie co do skuteczności prowadzonych działań, a więc to, czy doprowadzą one do pokoju w tym regionie ($V_{Cramera}=0,39$), niż brak obaw przed odwetowymi działaniami terrorystów ($V_{Cramera}=0,27$).

Opracował
Michał FELIKSIĄK

A N E K S

Tabela 1

		Czy popiera Pan(i) udział żołnierzy polskich w operacji NATO w Afganistanie czy też nie?			Liczba osób
		Popieram	Nie popieram	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		21	74	5	1068
Płeć	Mężczyźni	27	69	5	486
	Kobiety	16	78	6	582
Wiek	18-24 lata	34	59	8	169
	25-34	26	71	4	190
	35-44	22	71	7	149
	45-54	14	80	6	174
	55-64	18	79	3	179
	65 lat i więcej	13	80	7	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	18	76	7	398
	Miasto do 20 tys.	24	68	7	145
	20-100 tys.	18	76	6	209
	101-500 tys.	24	71	5	165
	501 tys. i więcej mieszk.	26	72	2	151
Wykształcenie	Podstawowe	17	74	8	314
	Zasadnicze zawodowe	21	74	5	263
	Średnie	23	72	4	358
	Wyższe	23	73	5	133
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	28	68	4	83
	Prac. umysł. niż. szczebla	15	81	5	94
	Pracownicy fiz.- umysł.	31	66	3	65
	Robotnicy wykwalifikowani	21	73	5	150
	Robotnicy niewykwalifik.	16	70	14	54
	Rolnicy	15	81	3	57
	Pracujący na własny rach.	22	73	5	31
Bierni zawodowo	Renciści	24	73	4	89
	Emeryci	13	81	6	220
	Uczniowie i studenci	38	51	12	86
	Bezrobotni	25	70	4	73
	Gospodynie domowe i inni	12	84	4	66
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	21	75	4	155
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	27	67	6	79
	sekt. pryw. poza rolnict.	23	71	6	224
	prywatnym gosp. rolnym	16	81	2	55
Dochody na jedną osobę	Do 300 zł	14	84	2	37
	301-500	19	73	8	133
	501-900	19	74	6	192
	901-1200	16	76	7	123
	Powyżej 1200 zł	23	75	2	178
Ocena własnych war. mater.	Złe	14	80	6	218
	Średnie	19	74	7	436
	Dobre	27	69	4	414
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	25	67	8	59
	Raz w tygodniu	19	75	5	507
	1-2 razy w miesiącu	20	70	10	192
	Kilka razy w roku	23	73	4	204
	W ogóle nie uczestniczy	24	74	2	107
Poglądy polityczne	Lewica	13	87	1	145
	Centrum	19	76	5	366
	Prawica	30	65	5	362
	Trudno powiedzieć	13	76	11	195

Tabela 2

		Czy uważa Pan(i), że operacja NATO w Afganistanie przyczyni się do zapanowania pokoju w tym kraju czy też nie?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		19	65	16	1063
Płeć	Mężczyźni	24	65	11	485
	Kobiety	15	65	20	578
Wiek	18-24 lata	32	58	10	169
	25-34	21	61	18	189
	35-44	23	63	14	147
	45-54	13	74	13	173
	55-64	13	72	14	177
	65 lat i więcej	13	64	24	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	19	62	19	395
	Miasto do 20 tys.	23	57	20	145
	20-100 tys.	16	72	12	209
	101-500 tys.	18	69	13	164
	501 tys. i więcej mieszk.	20	67	13	150
Wykształcenie	Podstawowe	18	62	20	311
	Zasadnicze zawodowe	18	65	18	262
	Średnie	21	66	13	357
	Wyższe	18	70	12	133
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	15	71	14	83
	Prac. umysł. niż. szczebla	20	70	10	93
	Pracownicy fiz. - umysł.	24	67	9	65
	Robotnicy wykwalifikowani	23	65	11	149
	Robotnicy niewykwalifik.	13	62	25	53
	Rolnicy	18	60	22	57
Bierni zawodowo	Pracujący na własny rach.	24	55	21	31
	Renciści	18	62	20	88
	Emeryci	11	68	20	220
	Uczniowie i studenci	38	52	10	86
	Bezrobotni	20	68	12	73
Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni	13	68	19	65
	inst. państw., publicznej	20	68	12	154
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	16	73	11	78
	sekt. pryw. poza rolnict.	24	62	14	223
	prywatnym gosp. rolnym	18	57	26	55
Dochody na jedną osobę	Do 300 zł	18	65	17	36
	301-500	19	66	15	131
	501-900	17	68	15	192
	901-1200	18	62	20	123
	Powyżej 1200 zł	19	71	9	178
Ocena własnych war. mater.	Złe	12	67	20	217
	Średnie	18	65	17	432
	Dobre	23	64	13	414
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	19	57	24	59
	Raz w tygodniu	20	63	17	505
	1-2 razy w miesiącu	15	67	17	191
	Kilka razy w roku	23	67	10	202
	W ogóle nie uczestniczy	13	75	13	106
Poglądy polityczne	Lewica	11	82	8	144
	Centrum	19	68	13	365
	Prawica	27	58	14	363
	Trudno powiedzieć	9	61	30	191

Tabela 3

		Czy obawia się Pan(i), że udział żołnierzy polskich w operacjach militarnych w Afganistanie może spowodować ataki terrorystyczne fundamentalistów muzułmańskich w naszym kraju?			Liczba osób
		Nie obawiam się	Obawiam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		33	60	7	1067
Płeć	Mężczyźni	39	56	5	486
	Kobiety	27	64	9	581
Wiek	18-24 lata	45	53	3	169
	25-34	36	58	6	189
	35-44	36	56	8	148
	45-54	27	68	5	174
	55-64	30	64	6	179
	65 lat i więcej	24	61	15	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	28	59	12	398
	Miasto do 20 tys.	33	61	6	145
	20-100 tys.	32	63	5	209
	101-500 tys.	36	59	6	165
	501 tys. i więcej mieszk.	41	58	1	150
Wykształcenie	Podstawowe	27	60	13	313
	Zasadnicze zawodowe	26	68	6	264
	Średnie	36	59	5	357
	Wyższe	48	49	3	133
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	48	48	4	83
	Prac. umysł. niż. szczebla	39	57	4	93
	Pracownicy fiz.- umysł.	23	71	7	65
	Robotnicy wykwalifikowani	29	67	4	150
	Robotnicy niewykwalifik.	35	56	9	54
	Rolnicy	34	53	13	57
	Pracujący na własny rach.	36	50	13	31
Bierni zawodowo	Renciści	26	65	10	89
	Emeryci	28	62	10	220
	Uczniowie i studenci	47	49	4	86
	Bezrobotni	28	64	8	73
	Gospodynie domowe i inni	31	62	7	66
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	32	64	4	155
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	40	55	5	78
	sekt. prywat. poza rolnict.	37	58	5	224
	prywatnym gosp. rolnym	42	42	15	55
Dochody na jedną osobę	Do 300 zł	19	76	5	37
	301-500	37	58	5	133
	501-900	34	59	7	192
	901-1200	32	58	10	123
	Powyżej 1200 zł	40	58	2	178
Ocena własnych war. mater.	Złe	29	61	10	218
	Średnie	29	62	10	435
	Dobre	39	58	4	414
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	28	67	5	59
	Raz w tygodniu	29	62	9	506
	1-2 razy w miesiącu	31	63	6	192
	Kilka razy w roku	39	56	6	203
	W ogóle nie uczestniczy	42	51	8	107
Poglądy polityczne	Lewica	32	67	1	144
	Centrum	31	63	6	366
	Prawica	41	56	3	363
	Trudno powiedzieć	23	56	22	194